

fra Skanderborg til Silkeborg paa Dagsordenen. Der kan i alt Fald være Noget, der taler for Vendsysselbanen, idet det er muligt at der kan komme endeel gennemgaaende Trafik fra Norge og Sverrig over til denne Bane; men jeg kan ikke indsee, at der er det Allermindste, der taler for Banen fra Skanderborg til Silkeborg. Jeg troer ganske vist, at den sydhjstke Bane fra Bamdrup til Vesterhavet har et stort Fortrin for den Stump Tverbane. Tverbaner leve i Almindelighed et sørgeligt Liv. Jeg vil bede de Herrer engang reise over til Slesvig og see, hvorledes det gaar der paa Tverbanen til Aabenraa og Haderslev. Jeg troer, at det vilde fremme vort hele materielle Liv i en meget betydelig Udstrækning, naar vi havde en Havn paa Vestkysten; jeg vil blot henvise til den betydelige Mængde af Fedeqvæg, der hvert Aar gaar over til England. Denne store Masse Dvæg maa nu i Reglen gaae over Tønning eller Hamborg. Paa Grund af de uheldige Toldsatser, der undertiden have fundet Sted i Hertugdømmerne, siden de ere komne under preussisk Herredømme, har man jo søgt at emancipere sig fra den Vej ved at etablere en Dampskibsart over Aarhus, men det er jo dog saare naturligt, at man ikke gaar over Aarhus, naar man kan gaae directe fra et Punkt paa Vestkysten, hvilket kun udfordrer den halve Tid og den halve Bekostning. Desuden ere jo Kreaturerne ogsaa meget ubefattede for Veirigtets Indflydelse ved Veien omkring Skagen, og det er ofte hændet, at Kreaturerne ere ankomne i saa forkommen Tilstand til Havnepladsen i England, at det ikke har været muligt at udbringe dem til noget ordentligt Beløb. I Slesvig have Toldsatserne, som sagt, været saa variable og undertiden saa høje, at det ikke har været muligt at benytte denne Vej. Man har saaledes til en Tid maattet give 4 Rd. 1 Mk. for hvert Stykke Dvæg, der gik ind i Slesvig, og man er jo aldeles ikke Herre over eller veed, hvilket Dieblif det kan behage den preussiske Regjering at forlange det Dobbelte i Told. Man har sagt, at der ikke kan blive nogen ordentlig Havn derude ved Esbjerg. Det er vel temmelig sikkert, at det ikke vil blive just en Havn

af første Stuffe, om jeg saa maa sige; men det forekommer mig dog ved at gennemlæse det Skrift, som paa Indenrigsministeriets Bekostning er udgivet og ombeelt, jeg troer i den 17de Samling, at der er Udfigt til, at man kan faae en Havn, der kan tilfredsstille de billige Forventninger, man stiller til en saadan paa Vestkysten. Naar man ved Høivanen dog i alt Fald har 12 Fod Vand, saa forekommer det mig ikke at være saa aldeles lidet, og jeg troer, at Skibe med 10 Fods Dyhgaende vistnok kunne udføre det, der kan være Tale om at udføre fra Havnen ved Esbjerg. I det af mig omtalte af Indenrigsministeren udgivne Skrift staaer der forøvrigt, at det vil være nødvendigt at anlægge denne Havn i Løbet af et Aar, paa Grund af, at en Deel af de Forarbejder, der vilde være nødvendige, vilde pålægges om Vinteren. Jeg veed nu ikke, hvad der har bevæget den høitærede Indenrigsminister til at forandre sin Mening og gaae ind paa, at Arbejdet skulde udføres i Løbet af 3 Aar. Jeg vil tillade mig at henstille til det høje Thing og det Udvalg, der mulig kunde blive nedsat i denne Sag, om det ikke vilde være rigtigt, at Havnen blev fuldført paa et kortere Tidsrum, f. Ex. paa 2 Aar. Jeg vil endvidere tillade mig at henstille, om det ikke kunde være rigtigt, at der, i alt Fald før man indlader sig paa at tage Bestemmelse om Banen fra Skanderborg til Silkeborg, tænkes paa den i enhver Henseende langt vigtigere Tverbane fra Bamdrup til Esbjerg.

Steen: Jeg antager ikke, at det ærede Thing vil vente, at jeg skulde finde mig foranlediget til at gaae dybt ind paa de Betæneligheder, der fra mit Standpunkt kunne reises mod den foreliggende Lov, naar jeg erklærer, at disse Betæneligheder ere af samme Art som de, jeg har reist ved det foregaaende Lovforslag, nemlig deels Betimelighedshensyn og deels finansielle Hensyn. Hermed troer jeg, at min Stilling ligeoverfor Lovforslaget vil være tilstrækkeligt betegnet, men jeg kan dog ikke undlade i Anledning af de foregaaende ærede Taleres Foredrag at tilføje et Par Bemærkninger, inden jeg gaar over til det, der egentlig skal være Gjenstand for, hvad jeg vil sige, nemlig